

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ім. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН
СТУПЕНЮ БАКАЛАВРА З ТУРИЗМУ

Для спеціальності
„242 Туризм”

Програму склали:
Бергхауер Олександр
Вірван Ольга
Гергель Лівія
Нодь Тібор
Моца Андрій
Олаг Наталія
Тарпаі Йосип
Товт Атілла
Фодор Дюло
Шаш Еніке
Щука Галина

Програму затверджено
на засіданні кафедри географії та туризму
Протокол № 7 від „29” серпня 2022 року

Пояснювальна записка

Комплексний іспит з фахових дисциплін з туризму є перевіркою якості професійної підготовки бакалаврів Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II по спеціальності «Туризм». Перевіряється готовність випускників до роботи в туристичних фірмах, закладах готельно ресторанної сфери, до пошуків ефективних методів організації рекреаційно-туристичного процесу.

Програма комплексного іспиту з фахових дисциплін покликаний вирішити такі завдання:

1. Комплексно перевірити якість засвоєння знань студентів з фундаментальних туристичних дисциплін
2. Виявити здібності туристичного мислення, творчого підходу до вирішення проблем.
3. Перевірити рівень оволодіння майбутніми фахівцями сфери туризму основами професійної майстерності.

Програма комплексного іспиту з фахових дисциплін з туризму

Програма комплексного іспиту з фахових дисциплін складається з п'яти розділів:

- I. Організація туризму
- II. Загальна та регіональна географія туризму
- III. Готельно-ресторанна справа
- IV. Економіко-математичні дисципліни

I. Організація туризму

I.1. Організація туризму: Основи туризмознавства

Турист. Типізація туристів. Туристична поведінка. Витрати туриста. Складові частини туристичного попиту. Роль мотивації в туризмі. Роль вільного часу в туризмі. Роль доходу в туризмі. Інфра- та супраструктура в туризмі. Основна інфраструктура. Туристична інфраструктура. Первинна супраструктура. Вторинна супраструктура. Вплив туризму. Культуриний вплив туризму. Економічний вплив туризму. Природний вплив туризму. Туризм та сталий розвиток. Масовий та альтернативний туризм.

I.2. Організація туризму: Організація туристичних подорожей

Загальна характеристика підприємства, мета його функціонування. Основні функції туристичних підприємств. Види туристських підприємств та їхні особливості. Система транспортного забезпечення в туризмі та класифікація транспортних засобів. Ознаки класифікації видів та форм транспортних перевезень. Види транспортних подорожей та їх характеристика. Поняття та основні види туристичних формальностей. Світова та національна нормативно-правова база виконання туристичних формальностей. Вплив туристичної політики на спрощення туристичних формальностей.

I.3. Організація туризму: Організація екскурсійної діяльності

Визначення основних понять. Історія розвитку екскурсівництва. Основні риси групових подорожей. Найважливіші кроки у розвитку туристичних маршрутів. Практичні питання підготовки маршруту. Теоретичні основи завдань екскурсівництва. Екскурсівництво. Документи, які надаються екскурсівництву.

I.4. Організація туризму: Організація анімаційної діяльності

Поняття дозвілля. Місце дозвілля в структурі бюджету часу людини. Ознаки дозвілля та мета дозвілля. Типологія анімації в туризмі: туристична анімація, рекреаційна анімація. Функції туристичної анімації: адаптаційна, стабілізуюча, оздоровча, інформаційна, удосконалююча, рекламна. Класифікація туристів. Особливості роботи з туристами різних категорій: за віковими групами, за ставленням до влаштування дозвілля, за національними особливостями, за сімейним станом.

I.5. Організація туризму: Туроперейтинг

Основні типи туроператорів. Оператори масового ринку. Оператори спеціалізовані: на певному продукті/послугі і сегменті ринку. Місцеві туроператори. Виїзні (ініціативні) туроператори. Рецептивні туроператори. Канали просування і реалізації турпродукту. Форми організації збуту туристського продукту. Характер контрактних стосунків між туроператором і турагентством. Поняття про проект туру. Етапи проектування. Очікуваний результат та значення кожного етапу. Принципи створення та умови виконання програм перебування туристів. Процес розробки. Правила розроблення програм перебування туристів.

I. 6. Рекреаційні комплекси світу

Історичні передумови виникнення рекреації. Значення і важливість рекреаційної діяльності. Основні суспільні функції рекреаційної діяльності. Економічна ефективність рекреаційної діяльності. Поняття та ознаки рекреаційно-туристських послуг. Поняття туристичного продукту. Поняття та значення туристсько-рекреаційних послуг. Поняття туристсько-рекреаційного потенціалу. Класифікація та ознаки туристсько-рекреаційних послуг. Групи природних туристсько-рекреаційних ресурсів. Негативний вплив туризму на навколишнє середовище. Групи суспільних туристсько-рекреаційних ресурсів. Інфраструктура і туризм. Групи економічних (інфраструктурних) туристсько-рекреаційних ресурсів. Класифікація місць рекреації. Природне середовище. Рекреаційні місця в природі, створені людиною.

I.7. Основи наукових досліджень

Принципи в наукових дослідженнях. Методи наукових досліджень. Теоретичні методи дослідження. Типологія загально теоретичних методів дослідження (аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, проектування, прогнозування, систематизація, мисленевий експеримент). Місце і особливості застосування аналітичних і статистичних методів обробки наукових даних. Поняття квалітативного методу дослідження. Анкетне опитування, як розповсюджений метод дослідження в туризмі.

Типи запитань, особливості їх застосування та обробки. Поняття та створення вибірки. Репрезентативна вибірка. Процес наукового дослідження та його стадії.

I.8. Основи безпеки в туристичній діяльності

Питання безпеки в туризмі. Комплексне розуміння безпеки туризму та географічний підхід до нього. Міжнародні організації туризму. Безпека пішохідних екскурсій. Екскурсовод. Духовна готовність - загальне знання про екскурсоводство. Типи екскурсій (приватні, в парах, в групах). Забезпечення належного обладнання та засобів індивідуального захисту. Екологічні та метеорологічні небезпеки. Відпочинок на воді і його безпека. Безпека дайвінгу. Підводне полювання. Небезпеки підводного світу.

I.9. Технологія туристичної діяльності

Поняття, класифікація та функції туроператорів і турагентів. Нормативно-законодавча база провадження туроператорської та турагентської діяльності в Україні. Хід організації подорожей. Туристська документація. Договірні відносини між туроператорами і турагентами. Бонусні та комісійні програми туроператорів. Вплив інформаційних та комунікаційних технологій на учасників туризму. Особливості онлайн бронювання готелів. Особливості обслуговування в готелях. Договірні відносини з підприємствами розміщення. Особливості організації проживання та харчування туристів. Взаємозв'язок транспортних послуг із організацією туризму та просуванням турпродукту. Страхування туристів. Екскурсійне обслуговування туристів. Правове регулювання екскурсійної діяльності в Україні. Формальності та оформлення віз при організації подорожей.

I.10. Історія туризму

Великі мандрівники світу. Подорож стародавнього світу. Середньовічні подорожі та їх значення. Україна в описах античних та середньовічних мандрівників.

Вплив технологічного розвитку на туризм. Розвиток транспортних засобів. Поява та поширення туристичних зручностей. Поява та використання засобів комунікації в туристичних цілях.

Розвиток сучасного туризму, його причини. Економічні причини. Соціальні потреби. Політичні причини.

II. Загальна та регіональна географія туризму

II.1. Географія туризму

Основні поняття географії туризму. Географія туризму країн Центральної (Чехія, Словаччина, Польща, Угорщина) і Південно-Східної Європи (держави-наступники колишньої Югославії, Румунія, Болгарія, Албанія). Туристична географія країн Північної Америки (Сполучені Штати Америки, Канада, Мексика). Географія туризму країн Азії і Океанії (Об'єднані Арабські Емірати, Ліван, Індія, Китай, Японія, Таїланд, Австралійський Союз, Нова Зеландія). Туристична географія країн Африки (Південно-африканська Республіка, Єгипет, Туніс, Марокко, Кенія, Танзанія).

II.2. Туризм Закарпаття

Туристична оцінка природно-географічних ресурсів Закарпаття. Рельєф, клімат. Річки, озера, водоспади. Мінеральні та термальні води. Оцінка історично-культурних ресурсів Закарпаття. Замки, палаци. Храми, дерев'яні церкви, монастирі. Фестивалі. Оздоровчий туризм на Закарпатті. Природні ресурси. Поява, розвиток та основні риси оздоровчого туризму Закарпаття. Представлення обраного туристичного маршруту на Закарпатті. Головні зупинки, об'єкти маршруту. Представлення основної атракції маршруту.

II.3. Туристичні ресурси України

Розвиток туризму в Україні. Особливості туризму в Україні. України на світовому туристичному ринку. Можливості для розвитку туризму в Україні. Недоліки туризму в Україні. Туристичні регіони України. Аспекти регіонального поділу. Загальна характеристика туристичних регіонів України.

II.4. Туристичні ресурси Європи

Туристичні регіони світу за ВТО. Європейський туристичний регіон. Туристичні ресурси Центрально-східноєвропейського туристичного району. Туристичні ресурси Північноєвропейського туристичного району. Туристичні ресурси Західноєвропейського туристичного району. Туристичні ресурси Південноєвропейського туристичного району.

II.5. Сучасні різновиди туризму

Класифікація туризму за видами залежно від критеріїв. Класифікація туризму за напрямками туристичних течій. Внутрішній туризм. Класифікація туризму за охопленням території. Класифікація туризму за терміном поїздки. Класифікація туризму за сезонністю та інтенсивністю турпотoku. Класифікація туризму за принципом оплати та організацією продаж. Класифікація туризму за ступенем організованості. Класифікація туризму за соціо-демографічними характеристиками. Класифікація туризму за формами подорожі та обслуговування. Класифікація туризму за транспортними засобами

III. Готельно-ресторанна справа

III 1. Організація готельного господарства

Категоризація закладів тимчасового розміщення: класифікація за місцем призначення. Класифікація закладів тимчасового розміщення: класифікація за якістю. Класифікація готелів. Систематизація готельної діяльності за функціями. Основна діяльність: заселення, обслуговування, інші послуги. Доповнюча діяльність/послуги. Завдання Front Office Manager. Діяльність фронт-офісу.: гостьовий цикл Front Office. Робочі обов'язки Housekeeper та його діяльність. Завдання та обов'язки Housekeeping.

III 2. Організація ресторанного господарства

Сфери діяльності ресторанного господарства. Основні поняття. Класифікація закладів ресторанного господарства: заклади, які здійснюють продаж їжі та напоїв, як правило, призначених для споживання на місці, магазини напоїв, кондитерські, інші заклади. Поняття системи НАССР. Основні положення системи НАССР. Нові технології у сфері гостинності. Організація обігу товарів у туризмі. Закупівля та надходження товарів. Зберігання. Виробництво. Реалізація. Обслуговування. Знання напоїв. Групи напоїв: алкогольні та безалкогольні напої. Обслуговування та кейтерінг: практика накривання столу, сервування та подавання.

IV. Економіко-математичні дисципліни

IV.1. Логістика в туризмі

Логістика туру. Тури та їх класифікація. Логістична розробка туру: сутність і послідовність. Класифікація туристичних маршрутів. Транспортна логістика в туризмі. Теоретичні засади логістики туризму. Туристопотік як головний об'єкт дослідження логістики туризму. Базові поняття логістики туризму.

IV.2. Економіка ціноутворення в галузі туризму

Основні аспекти ціноутворення в туризмі. Соціально-економічна сутність ціни, її поняття види та функції. Історичний розвиток ціноутворення. Цінова політика та конкуренція на ринку туристичних послуг. Попит і пропозиція туристичного продукту як основа формування цін. Поняття інфляції. Види інфляції та їх причини. Інфляційні процеси та їх вплив на формування цін. Антиінфляційна політика

IV.3. Правове регулювання туристичної діяльності

Правові засади туроператорської і турагентської діяльності. Правові аспекти туристично-екскурсійної діяльності – особливості укладення договорів. Правове регулювання безпеки туризму.

IV.4. Менеджмент у туризмі

Поняття та ознаки організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії. Поняття функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту.

IV.5. Інформаційні системи та технології в туризмі

Розвиток інформаційних систем в туризмі. Інтернет-інформаційні системи та технології. Застосування ІТ-програм у сфері туризму. Застосування мобільних пристроїв у туризмі. Глобальні системи розподілу (GDS). eWOM. Системи бронювання.

Пошукові системи та сайти рефералів. Системи управління призначенням. Розрахунок цін, сторінки порівняння цін. Технології GPS. Системи редагування карт і маршрутів.

IV.6. Маркетинг у туризмі

Теоретичні основи маркетингу та практичне їх застосування. Сутність маркетингу, еволюція його визначення. Поняття, які становлять теоретичну основу маркетингу. Маркетингові дослідження туристичного ринку. Класифікація туристичного ринку. Якісна структура туристичного ринку. Географічна та видова сегментація туристичного ринку. Кон'юнктура та місткість туристичного ринку. Частка ринку. Зміст та особливості маркетингової політики збуту туристичного продукту. Основні етапи розробки збутової політики. Реклама в комплексі маркетингових комунікацій туристичних підприємств і організацій. Особливості та види реклами в туризмі. Характеристика основних етапів рекламної діяльності. Особливості застосування різних видів засобів розповсюдження туристичної реклами. Спеціальні види реклами в туризмі..